

Nåd vare med er och frid från Gud, vår Far, och Herren Jesus Kristus!

Predikotexten är evangelietexten från Joh 10:11–16.

[Jesus sade:] 11 Jag är den gode herden. Den gode herden ger sitt liv för fåren. 12 Den som är lejd och inte är herden som äger fåren, han överger fåren och flyr när han ser vargen komma, och vargen river dem och skingrar hjorden. 13 Den som är lejd bryr sig inte om fåren.

14 Jag är den gode herden. Jag känner mina får, och mina får känner mig, 15 liksom Fadern känner mig och jag känner Fadern. Och jag ger mitt liv för fåren. 16 Jag har också andra får som inte hör till den här fållan. Också dem måste jag leda, och de kommer att lyssna till min röst. Så ska det bli en hjord och en herde.

Herre, helga oss i sanningen. Ditt ord är sanning. Amen.

Den gode herden offerar sig för fåren

Kan en fårahjord ha det bättre än när deras Skapare själv är herde och har vård över dem?

Så säger Jesus i vår text i dag. Han börjar med två viktiga ord: *Jag är*. Jesus använder de här orden om sig själv sju gånger i Johannesevangeliet. Varje gång har han ett budskap om sin uppgift. Orden är i själva verket Guds heliga namn, på hebreiska JHWH, vanligen uttalat Jahve, och som betyder just JAG ÄR. Senare i kapitlet (v 30) säger han:

Jag och Fadern är ett.

Det är Gud själv som tar sig an sin fårahjord och är den gode herden. Han kommer synligt till oss människor i Sonens gestalt. Han har redan i GT många gånger visat sig för människor. Ofta kallades han då Herrens ängel, som betyder sändebud. Den här djupa sanningen, att Jesus är sann Gud, går vi inte närmare in på i dag. Gud hade redan via GT:s profeter sagt att han själv ska komma som en rätt herde och ta sig an sina skingrade barn. Så läser vi i GT-texten för i dag, från Hes 34:

11 För så säger Herren GUD: Jag ska själv söka upp mina får och ta mig an dem. 12

Liksom en herde tar sig an sin hjord när han är bland sina får som varit skingrade, så ska också jag ta mig an mina får och rädda dem från alla de orter dit de skingrades en mulen och mörk dag. ... 16 De förlorade ska jag söka upp, de som gått vilse ska jag föra tillbaka, de sårade ska jag förbinda, och de svaga ska jag stärka.

Hesekiel fick de här orden 600 år innan Jesus föddes. Men Gud hade redan långt tidigare beslutit att han måste sända sin Son att bli människa för att frälsa vår värld. Det här berodde på att hans fårahjord, de människor som han hade skapat för att leva i hans gemenskap, hade sprungit iväg och alla gått vilse som får, som Jesaja säger. Hans egendomsfolk Israel hade på grund av sin synd straffats med att bli spridda runt om i världen bland hednafolk. Men Gud lovade att han själv ska ta sig an dem och söka upp dem. I första hand skedde det när han förde dem tillbaka till sitt land, men det egentliga budskapet är att han ska komma till dem som en herde som ger sitt liv för fåren.

Jesus varnar för en lejd herde som överger fåren när han ser vargen komma. Jesus flydde inte undan sitt uppdrag. Han mötte djävulen efter fyrtio dagars fasta, då han var som mest svag. Och han stod emot honom och vann över honom. Han stod emot frestelsen att överge sin uppgift när han kämpade i Getsemane. Han visste att han måste genomföra sin uppgift och han lämnade allt i Faderns hand: *Ske din vilja*.

Han lyssnade inte heller till sina plågoandar när de skymfade honom och gjorde parodi av att han var en kung. Han var tyst som ett får inför dem som klipper det. Han var tyst också när soldaterna hånade honom: "Andra har han hjälpt, sig själv kan han inte hjälpa."

För att genomföra uppgiften att frälsa det som var förlorat måste han avstå från sin gudomliga ställning som Paulus skriver i Fil 2:8:

[han] ödmjukade sig och blev lydig ända till döden – döden på korset.

Bilden av herden och fåren verkar vara en idyllisk bild. Vi känner till tavlor där herden sitter med fåren runt sig eller där han bär ett lamm på sina axlar. Men vi har inte lika

många bilder av en herde som strider mot vargar med risk för sitt eget liv, inte heller av rövare som hoppar över muren och stjäla får och slaktar dem. Men det är en verklig bild. Att vara herde var i Palestina en verkligt tuff uppgift. David berättar hur han själv stred mot lejon och björnar. Jesus måste gå in i en verklig kamp som sann människa.

Herdepsalmen (Ps 23) talar om herdens käpp och stav. Fåren får vara trygga när de har en herde som verkligen bryr sig om dem och vaktar dem med risk för sitt eget liv.

När det gäller Jesus som herde måste han verkligen ge sitt liv för fåren. Jesus måste komma till jorden som en människa och bli utlämnad att lida och dö för att kunna samla fåren tillbaka till Guds gemenskap. Herden skulle ge sitt liv för fåren. Det var ingen liknelse, utan det var en exakt beskrivning av vad Jesus gjorde.

Varför gav herden sitt liv? För att vargen, djävulen, inte skulle ta oss. Utan Guds räddningsaktion hade vi förblivit i djävulens våld, vilket hade betytt evig död i helvetet. För genom syndafallet och arvsynden har vi alla drabbats av det straffet. Men Jesus har räddat oss undan djävul och helvete. Men sitt blod friköpte han alla människor genom att han betalade hela syndaskulden.

Jesus måste ändå lyfta ett varningens finger. Han måste varna för de falska herdarna. För de försöker riva hjorden och föra tillbaka de dyrt återlösta själarna till djävulens herraväld. Föremål för hans varningar var i första hand de judiska religiösa ledarna. Det var överstepräster, som såg till att Jesus dömdes till döden. Det var fariseerna som såg sin position hotad och som irriterades över att Jesus underkände deras rättfärdighet, och det var saddukeerna som sådde ut sin bibelkritik. Jesus varnade sina lärjungar (Matt 16:6):

Akta er för fariseernas och saddukeernas surdeg!

Här ser vi vad Jesus lägger inför betydelse i surdegen i andlig mening. Det var deras falska lära. Det förstod lärjungarna först senare. Han varnade också för vargar som kommer i fårkläder (Matt 7:15). Om det här talar Jesus mera i den första delen av Joh 10. Där säger

han att tjuven som inte går in genom porten kommer för att stjäla, slakta och döda. Därför är varningarna för de falska lärarna så viktig och får inte underlåtas i den kristna förkunnelsen. Den hotar att döda själarna och röva bort de får som Jesus gått i döden för. Det mest allvarliga är att dessa falska herdor ofta talar så vackert och skenbart rätt, men precis det varnar aposteln Paulus oss för, för att vi ska ta oss till vara.

Herden känner sina får – fåren känner herden

14 Jag är den gode herden. Jag känner mina får, och mina får känner mig, 15 liksom Fadern känner mig och jag känner Fadern.

Vilken trygghet: Jesus känner sina får. Lite längre fram i kapitlet upprepar han och ger en ännu djupare förklaring:

27 Mina får lyssnar till min röst, och jag känner dem, och de följer mig. 28 Jag ger dem evigt liv. De ska aldrig någonsin gå förlorade, och ingen ska rycka dem ur min hand. 29 Min Far som gett mig dem är större än allt, och ingen kan rycka dem ur min Fars hand. 30 Jag och Fadern är ett."

Grunden till vår frälsning är lagd för länge sedan. Det är Fadern som har gett fåren till Sonen och det är en garanti att ingen ska kunna göra dem något ont. *De ska aldrig någonsin gå förlorade.* Det här är oerhörda ord. De uttrycker den allra största trygghet som kan finnas: Guds egen garanti. Den garantin går tillbaka till Guds beslut före världens grundläggning, som beskrivs i Ef 1:4-6:

4 Han har utvalt oss i honom före världens skapelse till att vara heliga och fläckfria inför honom. 5 I kärlek har han förutbestämt oss till barnskap hos honom genom Jesus Kristus, efter sin goda viljas beslut, 6 till ära och pris för den nåd som han har skänkt oss i den Älskade.

Så tryggt är det: det har varit klart redan innan vi har kunnat tänka eller göra något åt vår frälsning. Det har Jesus, vår gode Herde, vunnit åt oss med sitt rättfärdiga liv, sin oskyldiga död och sin segerrika uppståndelse.

Men vi kommer här med protester i vårt tänkande: Hur är det då med de ställen som säger att det finns risk att gå förlorad? Vi vet att Judas blev fördärvets man. Han ångrade aldrig sitt förräderi och han slutade i helvetet. Vi läser hos Paulus att han hade kära vänner som vände sig bort, som Demas som greps av kärlek till världen.

På samma sätt vet vi att det finns kristna som börjat tvivla och som gått bort från gemenskapen med Jesus. Hebreerbrevet talar om ett strängt straff för dem som trampar på Guds Son, föraktar det förbundsblod som har helgat honom, och som kränker nådens Ande. Och så heter det (Hebr 10:31):

Det är fruktansvärt att falla i den levande Gudens händer.

Är det då sist och slutligen osäkert om vi når målet, om vi ska kunna hoppas på att få komma till himlen och leva för evigt i Jesu gemenskap?

Jesus säger klart i Matt 10 att det finns två grupper av människor:

32 Den som bekänner mig inför människorna ska också jag bekänna inför min Far i himlen. 33 Men den som förnekar mig inför människorna ska också jag förneka inför min Far i himlen.

De här orden uttrycker varningar för att lämna gemenskapen med Jesus. Det är på samma sätt som med varningarna för vargen, och för fariseernas och saddukeernas surdeg: vi lever farligt eftersom det finns vargar som vill riva sönder hjorden. Djävulen går omkring som ett rytande lejon. Jesus känner sina får och deras svaghet och därför ger han oss varningar och förmaningar att hålla oss tätt intill honom.

Hur ska jag våga tro att min bekännelse består provet? Hur kan jag vara viss om att få komma till himlen?

Det finns en liknelse som jag många gånger har hänvisat till, men som förklarar det här på ett lättfattligt sätt, så jag tar den igen.

Vi tänker oss en skara människor som ska resa från en stad till en annan. Men de måste färdas genom en skog där det finns rövare. Det finns exempel på sådana som fallit offer för rövare. Men gruppen erbjuds en reseledare

som vet vägen och som garanterar trygghet åt alla dem som färdas med honom. Rövarena vågar inte ge sig på honom. Men det är viktigt att alla håller sig nära honom.

Så kommer man in i skogen och någon ser sköna blommor eller svampar en bit från vägen. Han går dit, kanske för att plocka, eller kanske för att fotografera. Och vips har han tappat kontakten med sin ledare. Rövarena ser sin chans och slår till. Och så är han förlorad.

Nu frågar sig de andra som är kvar hos ledaren: vad var det för fel när han omkom? Var ledaren för svag? Klarar han verkligen av att beskydda sin grupp? Finns det risk att också de andra går under?

Nej, det var inget fel på ledaren. Felet var att han som blev efter slutade lyssna på sin ledare och började tänka på annat intressant runt om. Han glömde de allvarsamma varningarna att aldrig lämna den trygga gemenskapen med ledaren.

Men för dem som höll sig nära ledaren gick färden bra och de kom i trygghet fram till den andra staden, precis som de hade lovats. De kände sin ledare och han tog hand om dem. Vi kan också säga: de bekände sig till honom. De vågade inte lämna sig bort från honom.

En hjord och en herde

Jag har också andra får som inte hör till den här fållan. Också dem måste jag leda, och de kommer att lyssna till min röst. Så ska det bli en hjord och en herde.

Den hjord som Jesus talar om här är i första hand det judiska folket. Han hade ju också sagt till lärjungarna som han sände ut att de inte ska gå till andra folk, utan till de förlorade fåren av Israels hus. Men när han gav sina lärjungar missionsbefallningen sa han att de ska ut i hela världen och predika för allt skapat, och de ska göra alla folk till lärjungar. Och han sa också att han inte ska komma tillbaka förrän evangeliet har nått alla folk.

Det kom alltså en ny tid när Jesus hade fullbordat sitt verk och när hans apostlar från pingsten började predika att han hade uppstått. Då skulle också de som tidigare hade kallats hedningar och var utestängda från

Guds gemenskap få höra evangelium. De skulle kallas till omvändelse och de skulle döpas och så få bli klädda i Jesu rättfärdighets dräkt. Så som judarna först hade kallats till omvändelse fick nu också hedningarna höra evangelium. De skulle alltså inlemmas i Jesu hjord. Det skulle bli en hjord och en herde.

Jesus grundade inte en kyrka som skulle stå vid sidan om det judiska folket. Kyrkan hade funnits långt innan, kallade genom Abraham, Isak och Jakob. Men judarna, eller Israel, är inte längre Guds exklusiva egendomsfolk. Nu har folk från alla folk och länder ympats in i det äkta olivträdet, som Paulus kallar det gamla folket, Abrahams köttsliga barn. Men det är via judarna som budet har gått ut och samlat andra folk till denna ena gemenskap, till samma hjord.

Alla människor blir inte frälsta. Alla hör inte till Guds får, varken av judarna eller av hedningarna. Det är de som känner Jesus och som Jesus känner som hör dit. De som förkastar honom, vare sig judar eller hedningar, är inte med i den hjorden. Det finns ingen annan väg till Gud än den som går genom Jesus. Därför fortsätter nu uppdraget att gå ut och vittna om den uppståndne och samla människor till hans hjord. Därför kallar Kristi kyrka herdar till att föra ut detta budskap och förvalta de sakrament som Jesus har gett oss: dopet och nattvarden. Därför kallar han sin församling att både varna för att stanna utanför hans gemenskap och att vittna om den fullständiga tryggheten hos vår gode Herde. Han varnar oss för att lyssna till falska röster och förmanar oss att lyssna till hans goda herderöst. (Joh 10:)

27 Mina får lyssnar till min röst, och jag känner dem, och de följer mig. 28 Jag ger dem evigt liv. De ska aldrig någonsin gå förlorade, och ingen ska rycka dem ur min hand.

Amen.

Lovad vare du Gud, och välsignad i evighet, som med ditt ord tröstar, lär, förmanar och varnar oss. Låt din Helige Ande stadfästa Ordet i våra hjärtan, så att vi inte blir glömska hörare, utan dagligen växer till i tro, hopp,

kärlek och tålmod intill änden, och blir saliga genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.